

Leszek Hensel

"Polskie 'Szkoły żon'", Dobrochna Ratajczak, "Pamiętnik Literacki" z.1 (1980) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 24/1-2 (79-80), 400

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ PRZYBYŁA Zbigniew: "Leniwi chłopci" czy "chytry kmi-
cie" w tytule XV-wiecznej satyry? "Pamiętnik Literacki"
1980 z. 2 s. 219-239.

"Satyra na leniwych chłopów" jest, zdaniem autora, przede wszystkim utworem, który "pod względem leksykalnym jest wiernym odzwierciedleniem codziennej praktyki językowej w naturalnym układzie ówczesnych stosunków wiejskich w sferze kontaktów gospodarczych". Ów mimetyczny charakter stylu "Satyry" musi obowiązywać w dzisiejszej rekonstrukcji tytułu utworu, jeśli ma on być powiązany stylistycznie z zachowanym tekstem. Tego zaś warunku nie spełnia tytuł obecnie przyjęty i rozpowszechniany. Uzasadniając niestosowność określenia "leniwi chłopci", proponuje autor nazywać ten utwór "Satyrą na chytrych kmiociów" lub posługiwać się pierwszym wersem tekstu: "Chytrze bydła z pany kmiocie".

BP/79/80/85

A.K.

/II/ RATAJCZAK Dobrochna: Polskie "Szkoły żon". "Pamiętnik Literacki" 1980 z. 1 s. 81-122.

W polskiej literaturze dramatycznej istnieje 8 wersji "Szkoły żon" Moliera; autorem najstarszej jest Wojciech Bogusławski (1781, 1823), najnowszej - Artur Międzyrzecki (1979). Analizę tych wersji przeprowadza autorka pod kątem ich sceniczności, przystosowania do zmieniających się w teatrze kanonów gry. Jak konkluduje, w grupie badanych przekładów nie ma ani jednego, który pozbawiony byłby całkowicie sugestii wykonawczo-odbiorczych, a więc byłby "czysty literacko". Całość badanego materiału można podzielić na trzy typy translacyjne: przekład w funkcji ideologicznej, gdy tekst oferowany przez tłumacza jest parafrazą oryginału (Bogusławski, Kowalski); przekład uwypuklający treści ponadczasowe (Zelewski); przekład, który "akcentuje walor indywidualnej interpretacji oryginału, przyjmując dlań perspektywę jedynej i niepowtarzalnej wykładni" (Boy, Międzyrzecki).

BP/79/80/86

L.H.